

Πρεσβεία της Ελλάδος στην
Λισσαβόνα
Γραφείο Οικονομικών και
Εμπορικών Υποθέσεων

Δελτίο Οικονομικών και
Επιχειρηματικών Ειδήσεων
Πορτογαλίας Οκτωβρίου
2013

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

 Η Τράπεζα της Πορτογαλίας, στην Φθινοπωρινή της Έκθεση για την οικονομία, επιβεβαιώνει το θετικότερο κλίμα και τα σημάδια οικονομικής ανάκαμψης. Πρόκειται μάλιστα για την δεύτερη **αναθεώρηση επί τα βελτίω των προβλέψεων της Τράπεζας της Πορτογαλίας** κατά το τελευταίο εξάμηνο.

Σύμφωνα με εν λόγω Έκθεση, προβλέπεται μικρότερη ύφεση, της τάξης του **1,6% για το 2013**, έναντι προηγούμενης πρόβλεψης στην Θερινή Έκθεση για ύφεση 2% και έναντι τελευταίας πρόβλεψης της Τρόικα για συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 1,8%. Η βελτίωση των προβλέψεων οφείλεται στην εκτίμηση της Τράπεζας για σταθεροποίηση της εσωτερικής ζήτησης κατά το δεύτερο εξάμηνο και για μεγαλύτερη δυναμική των εξαγωγών. Συγκεκριμένα, αναμένεται μικρότερη συρρίκνωση της ιδιωτικής κατανάλωσης το 2013, της τάξης του 2,2%, έναντι προηγούμενης πρόβλεψης συρρίκνωσης 3,8%. Επίσης, προβλέπεται αύξηση των εξαγωγών κατά 5,8%, έναντι προηγούμενης πρόβλεψης +4,7%, βελτιώνοντας το ποσοστό των εξαγωγών επί του ΑΕΠ σε 40%. Παράλληλα, η Τράπεζα αναθεώρησε την πρόβλεψή της για την πορεία των εισαγωγών, οι οποίες εκτιμά ότι θα αυξηθούν κατά 2%, έναντι προηγούμενης εκτίμησης μείωσής τους κατά 1,7%.

Η πρόβλεψη για το 2014 παραμένει η ίδια, ήτοι, σύμφωνα με την θερινή Έκθεση, ανάπτυξη 0,3%, έναντι πρόσφατης πρόβλεψης +0,8% της Τρόικα.

 Η Πορτογαλική Κρατική Στατιστική Υπηρεσία αναθεώρησε επί τα χείρω την πρόβλεψη για τον όγκο του δημοσίου χρέους το 2013. Συγκεκριμένα, το δημόσιο χρέος αναμένεται να ανέλθει σε ποσοστό 127,8% επί του ΑΕΠ (ήτοι 211,357 δις ευρώ), έναντι 124,1% το 2012 και έναντι προηγούμενης πρόβλεψης 122,4% για το τέλος 2013. Πάντως, σύμφωνα με το Πορτογαλικό Υπουργείο Οικονομικών, εν λόγω αναθεώρηση δεν θα έχει επιπτώσεις στην βιωσιμότητα του πορτογαλικού δημόσιου χρέους, σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Σύμφωνα με την ίδια πηγή, το δημοσιονομικό έλλειμμα κατά το πρώτο εξάμηνο 2013 συρρικνώθηκε οριακά σε 7,1% επί του ΑΕΠ, έναντι 10,6% το προηγούμενο τρίμηνο, 7,8% το

αντίστοιχο διάστημα του 2012 και στόχου 5,5% για το 2013. Πάντως, ενθαρρυντική κρίνεται η συρρίκνωση του ελλείμματος σε 4,1% επί του ΑΕΠ, κατά το δεύτερο τρίμηνο 2013.

 Σταθεροποίηση καταγράφει το επιτόκιο των 10ετών ομολόγων του Πορτογαλικού Δημοσίου, το οποίο έχει πέσει κάτω από το ψυχολογικό όριο του 7%, άνω του οποίου κυμαινόταν από τις αρχές Οκτωβρίου, κυμαινόμενο στα τέλη Οκτωβρίου σε 6,1%.

 Στις 15 Οκτωβρίου κατετέθη στο Πορτογαλικό Κοινοβούλιο το σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2014, προβλέποντας **μέτρα λιτότητας ύψους 3,901 δις€, ήτοι 2,3% επί του ΑΕΠ**, το 86% των οποίων θα προέλθει κυρίως από περικοπές δαπανών, διατηρώντας τον στόχο του δημοσιονομικού ελλείμματος σε 4%. Ο Προϋπολογισμός προβλέπει επιγραμματικά:

A. Συρρίκνωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κατά 30,5%.

Σκέλος δαπανών: Προβλέπεται μείωση κατά 3,1% των δημοσίων δαπανών, ήτοι 3,184δις€, με σημαντικότερη εξοικονόμηση σε:

- ✓ Κεντρική Διοίκηση (περικοπή μισθών, διεύρυνση ωραρίου), 796 εκ.€
- ✓ ασφαλιστικό τομέα (μείωση συντάξεων και αύξηση ορίου συνταξιοδότησης) 933 εκ.€
- ✓ υγεία 207 εκ.€,
- ✓ εκπαίδευση 215 εκ.€,
- ✓ ορθολογικοποίηση δομών ασφάλειας και άμυνας, 124 εκ.€.

Σκέλος εσόδων: Προβλέπεται καθαρή αύξηση των εσόδων κατά 0,7% (έναντι του 2013), ήτοι 534 εκ.€, με σημαντικότερες αυξήσεις από:

- ✓ έμμεσους φόρους, 170 εκ.€
 - ✓ άμεσους φόρους σε εισόδημα και ιδιοκτησία, 240 εκ.€
 - ✓ κρατήσεις κοινωνικών εισφορών 132 εκ.€
 - ✓ κοινοτικά κονδύλια για την Απασχόληση και Κοινωνική Προστασία, 199 εκ.€
- έκτακτη εισφορά κλάδου παραγωγής ενέργειας, 100 εκ.€

B. Ενδεικτικά μέτρα ανά τομέα.

- Δημόσιοι υπάλληλοι: προοδευτική περικοπή μισθών δημοσίου τομέα άνω των 600 ευρώ από 2,5 έως και 12%, αύξηση ωραρίου εργασίας σε 40 ώρες/εβδομάδα, μείωση κατά 2% του προσωπικού στον στενό Δημόσιο Τομέα μέσω ήδη εφαρμοζόμενου καθεστώτος κινητικότητας, αύξηση ασφαλιστικών εισφορών εργαζομένων, καθιέρωση εθελοντικά μερικής εργασίας δημοσίων υπαλλήλων με μειωμένο μισθό.
- Συνταξιούχοι Δημοσίου: μεσοσταθμική περικοπή συντάξεων κατά 10%, **αύξηση ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης** (και σε ιδιωτικό τομέα) **σε 66 έτη**, διατήρηση έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης επί των συντάξεων αλλά συμψηφισμός της με τις λοιπές περικοπές, αύξηση ασφαλιστικής εισφοράς συνταξιούχων σε 2,5%, κατάργηση επικουρικών συντάξεων υπαλλήλων ζημιωγόνων (επί τρία συνεχόμενα χρόνια) Δημ. Επιχειρήσεων, κατάργηση της ισόβιας σύνταξης πολιτικών με συνολικό εισόδημα άνω των 2.000€ μηνιαίως.
- Άνεργοι: Διατήρηση φορολόγησης του επιδόματος ανεργίας με συντελεστή 6%, με ελάχιστο επίδομα 419,22€.
- Επιχειρήσεις: σταδιακή μείωση του συντελεστή φορολόγησης νομικών προσώπων από 25% σε 23% το 2014 και περαιτέρω μείωση έως το 2016, φορολογική ελάφρυνση 10% για επαναπατρισμό κεφαλαίων, έκτακτη εισφορά ενεργειακού κλάδου, έκτακτη εισφορά τραπεζών, μείωση του ανώτατου ορίου αύξησης δανεισμού των Δημ. Επιχειρήσεων σε 4%.
- Άμεση και Έμμεση φορολογία: διατήρηση της έκτακτης εισφοράς 3,5% επί του εισοδήματος φυσικών προσώπων, αύξηση τέλους κυκλοφορίας ντιζελοκίνητων αυτοκινήτων, αύξηση ΦΠΑ σε καπνό και αλκοολούχα ποτά, διατήρηση ΦΠΑ 23% στην εστίαση.
- Άλλα: μεταφορά της αρμοδιότητας είσπραξης προστίμων ΚΟΚ από το Υπ. Μεταφορών στο Υπ. Οικονομικών, αύξηση των εισφορών για την Κρατική Τηλεόραση, κίνητρα για έκδοση αποδείξεων με κλήρωση βραβείου σε αριθμό απόδειξης εφόσον έχει ήδη καταγραφεί στο σύστημα του Υπ. Οικονομικών.

 Το Πορτογαλικό Κοινοβούλιο ψήφισε στις 25 Οκτωβρίου δεύτερο διορθωτικό Προϋπολογισμό για το 2013. Στόχος του διορθωτικού Προϋπολογισμού είναι η εξασφάλιση της επίτευξης του δημοσιονομικού στόχου ελλείμματος 5,5% επί του ΑΕΠ για το 2013, μη συμπεριλαμβανομένης της δαπάνης για την κεφαλαιακή ενίσχυση της τράπεζας Banif, η οποία αντιστοιχεί σε ποσοστό 0,4% επί του ΑΕΠ. Ειδικότερα, ο διορθωτικός προϋπολογισμός αναθεωρεί επί τα χείρω την πρόβλεψη των μη φορολογικών εσόδων. Τούτο εξαιτίας του γεγονότος ότι προβλέπεται μικρότερη απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων, ότι αναμένεται υστέρηση εσόδων λόγω αναβολής για το 2014 της εκχώρησης λιμένων, καθώς και του ότι προβλέπονται μειωμένα έσοδα από εισφορές στο συνταξιοδοτικό ταμείο δημοσίου CGA. Προκειμένου να καλυφθούν οι ανωτέρω δημοσιονομικές αποκλίσεις δίδονται έκτακτα κίνητρα για ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων φορολογικών υποχρεώσεων και των μη καταβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών.

 Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Jorge Maria da Silva, ανακοίνωσε **νέα μέτρα του Εθνικού Συστήματος Ενέργειας, για την εξοικονόμηση 100 εκ. ευρώ** το 2014 και 1,4 δις ευρώ έως το 2025, τα οποία θα επιβαρύνουν τους ηλεκτροπαραγωγούς (εξαιρουμένης της παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές), αλλά όχι τελικούς καταναλωτές (οικιακούς και βιομηχανικούς). Σύμφωνα με τον Πορτογάλο Υπουργό, τα μέτρα αποσκοπούν στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την εξισορρόπηση του ισοζυγίου στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας έως το 2020 και την συμβολή των ηλεκτροπαραγωγών στην μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος. Η νέα φορολόγηση στην αγορά ενέργειας θα έχει επίπτωση κυρίως στις προσφάτως ιδιωτικοποιηθείσες εταιρείες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας EDP και REN, οι οποίες θα επιβαρυνθούν έως και κατά 300εκ. και 70 εκ. ευρώ αντίστοιχα. Η ανωτέρω εξέλιξη προκάλεσε την αντίδραση των δυο εταιρειών, οι οποίες ιδιωτικοποιήθηκαν πρόσφατα, με τα πλειοψηφικά πακέτα να ανήκουν πλέον στις κινεζικές China Three Gorges και State Grid για την EDP και την REN αντίστοιχα, ενώ ποσοστό 15% της REN ανήκει στην Oman Oil.

 Σύμφωνα με δημοσιευθέντα στατιστικά στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Πορτογαλίας, κατά το πρώτο 7μηνο 2013, οι πορτογαλικές εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 3,45%, ενώ οι εισαγωγές παρέμειναν στο ίδιο επίπεδο, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο 2012, με αποτέλεσμα την συρρίκνωση του εμπορικού ελλείμματος κατά 16%, σε 5δις ευρώ και την **ελαφρά επιδείνωση του ποσοστού κάλυψης εισαγωγών από εξαγωγές σε 85% (από 85,9% κατά το πρώτο εξάμηνο 2013).**

 Κατά το πρώτο 7μηνο 2013, ο **όγκος εμπορίου αγαθών Ελλάδος-Πορτογαλίας συρρικνώθηκε κατά 15%**, λόγω της μείωσης κατά 28% των πορτογαλικών εξαγωγών στην Ελλάδα. Αντίθετα, οι **ελληνικές εξαγωγές στην Πορτογαλία αυξήθηκαν κατά 13%, σε 80,3 εκ. ευρώ**, αποκλειστικά χάρις στην αύξηση των εξαγωγών πετρελαιοειδών. Το εμπορικό ισοζύγιο, κατά το πρώτο 7μηνο, εμφανίζει **πλεόνασμα υπέρ της Ελλάδος, ύψους 3,6εκ. ευρώ**, έναντι ελλείμματος 5,3εκ. ευρώ, την αντίστοιχη περίοδο 2012.

Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

 Σύμφωνα με πορτογαλικά δημοσιεύματα, ο Εβραίο-κολομβιανός επιχειρηματίας German Efromovich επισκέφθηκε την Λισσαβόνα στα μέσα Οκτωβρίου. Κατά την επίσκεψη του, ο Efromovich πραγματοποίησε συναντήσεις στα Υπουργεία Οικονομικών και Οικονομίας. Πρόκειται για τον μοναδικό υποψήφιο για την αγορά της TAP (κρατικός αερομεταφορέας), η ιδιωτικοποίηση της οποίας αναβλήθηκε, καθώς δεν παρασχέθησαν οι τραπεζικές εγγυήσεις που ζητούσε η πορτογαλική κυβέρνηση. Πάντως, εν λόγω επίσκεψη ενδεχομένως σχετίζεται με νέες συζητήσεις των δυο μερών, δεδομένου ότι η ιδιωτικοποίηση της TAP εντάσσεται στο πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων που έχει συμφωνηθεί με την Τρόικα έως το 2014.	
 Η Πορτογαλική Κυβέρνηση υπέγραψε Πρωτόκολλο Συνεργασίας με την γερμανική κρατική τράπεζα επενδύσεων KfW για την σύσταση Πορτογαλικής Τράπεζας Επενδύσεων. Η συμφωνία υπεγράφη από τον Πρόεδρο της KfW, κ. Ulrich Schroder και τους Πορτογάλους Υπουργούς Οικονομικών, Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οικονομίας. Η συμφωνία προβλέπει την σύσταση πορτογαλικής τράπεζας επενδύσεων, με εξειδίκευση σε μηχανισμούς χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων, για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Αντίστοιχη συμφωνία έχει υπογράψει και η ελληνική κυβέρνηση με την KfW, τον Ιούλιο 2013.	 Σύμφωνα με την έκθεση Doing Business 2014 της Παγκόσμιας Τράπεζας, η Πορτογαλία κατατάσσεται στην 31 ^η θέση παγκοσμίως, με κριτήριο την διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας. Μεταξύ της Ευρώπης των 27, η Πορτογαλία κατέχει την 12 ^η θέση, μπροστά από χώρες, όπως η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία και η Ελλάδα. Σύμφωνα με εν λόγω κατάταξη των τελευταίων ετών, κατά την τελευταία διετία, η Πορτογαλία έχει καταγράψει πρόοδο στους τομείς αδειών κατασκευών, διεθνούς εμπορίου, πρόσβασης σε χρηματοδότηση και προστασίας ιδιοκτησίας. Αντίθετα, στον τομέα δημιουργίας επιχειρήσεων και προστασίας επενδυτών η Πορτογαλία καταγράφει χειρότερες επιδόσεις σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.
 Οι πορτογαλικές εξαγωγές στην Κίνα ειδών κλωστοϋφαντουργίας έχουν αυξηθεί κατά 37%, κατά το πρώτο 8μηνο 2013, ξεπερνώντας τα 50εκ. ευρώ. Μεγάλη αύξηση καταγράφουν, επίσης, οι πορτογαλικές εξαγωγές κρασιών, ανερχόμενες σε 12,1εκ. ευρώ (2012).	
 Οι πωλήσεις αυτοκινήτων αυξήθηκαν κατά 7,4%, την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2013, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Τον Οκτώβριο, η αύξηση των πωλήσεων (σε σχέση με τον Οκτώβριο 2012) ξεπέρασε το 24%, γεγονός που επιβεβαιώνει τα σημάδια ανάκαμψης της πορτογαλικής οικονομίας. Πάντως, σύμφωνα με δηλώσεις εκπροσώπου του Πορτογαλικού Συνδέσμου Κλάδου Αυτοκινήτου, παρά την καταγραφόμενη βελτίωση, το επίπεδο των πωλήσεων εξακολουθεί να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα.	